

POSMATRAČ RINGIŠPILA

To nije čovek nego hrpa rublja na stolici, skupljenog pred kišu. Nogavice otegnute do poda, rukavi pali po naslonu. Sliva se podgrejana voštana figura. Moj kraljević mi se topi pred očima.

Sedimo u trpezariji: otac, majka i on su za stolom, ja na fotelji – tema njihovog razgovora. I inače sitna majka još više se skupila, obgrlila je rukama emajlirani poslužavnik. Malopre je na njemu donela šoljice s kafom i od tada je postao njen pancir. Otac, inače krupan, skupio se kao u tesnom sakou. Slegao bi ramenima, ali sako mu ne dopušta.

Sede kao moje barbike jednom davno, pre sto godina. Odigrava se pantomima tri cigarete. Prećutane reči veju u pepeljaru.

Trebalo bi ovog trena ustati i izaći. Ostaviti barbike za stolom, okupane, očesljane, lepo obučene, sa nacrtanim osmesima i očima koje ne trepću.

Pa, dobro, ako ste tako rešili, najzad progovara tesni sako. Jesmo, proceduje hrpa suvog veša. A onomad kad smo rešavali pitanje našeg zajedničkog sveta, bio je to goli kraljević, tek izašao ispod tuša. Koža mu je bila sazvežđe kapi. Gle sad, kud nestade?

Diže se i spušta pancir moje majke.

Branim se od patetike kao od dosadnog šteneta.

* * *

Pri izlasku iz kuće majka mi pruža poslužavnik. Uvek si pričala da voliš tu tablu, uzmi je, kaže, i tako me smešta u prošlo vreme, gde ću i ostati.

Na stepeništu osluškujem okretanje ključa u bravi, iza nas. Grlim poslužavnik. Da li je to sada moj štit ili poklopac? Da li ima više mene tamo gde idem ili tamo odakle idem?

Napolju veliki mrak okružuje ulične svetiljke. Svaka svetiljka je mali privatni mesec dvorišta nad kojim lebdi. Ispod najbližeg, hrpa odeće se stresa, iz nje se uspravlja kraljević. Ej, šta je to, izgovara i pri tom otpušta čitav čopor štenaca na mene. Plačem.

Ej, kaže kraljević optočen sazvežđem mojih suza, pa ja te uzimam da bi ti život bio lepši. Aj, naopako, čujem to kao – uzimam ti život.

Hajde, vodim te u luna-park, odlučuje kraljević.

To se on sprema da mi ispriča bajku, posle koje ću zaspati stoletnim snom.

* * *

Stojimo u luna-parku, posmatramo kruženja. Svet se okreće oko nas, ili bar njegovi delovi. Limeni burići – žuti, zeleni i plavi beskrilni avioni – vrte se kao nad kolevkom. U njima su sve sami Palčići.

Pokušavam da zamislim naše dete u jednom od aviončića, ili na ringišpil. Odustajem.

Ringišpil se otvara. Dečji vrisak raste, izranja iz tla, podiže se uvis kao zdravica.

Hoćeš na ringišpil, pita kraljević. Odmahujem glavom. Više nemam pravo na ringišpil, tako sada vidim svoje mesto u svetu. Posmatrač ringišpila. Kad se kišobran dokraja otvori, odmah stane da se skuplja.

Malo dalje, džinovska balerina okreće se u transu. Omamljuje nas kao vaza na grnčarskom kolu. Zažarene lampice na zavatlanoj suknji zamiču u mrak i ponovo izviru. Strašna je. Divna je.

Svet se okreće dovoljno sporo da mogu da ga razgledam. Tu bih da ostanem. Posmatrač sveta.

* * *

Krećemo kući, koju bi sada trebalo zvati naša kuća.

Ispred nas ide žena sa gnezdom na potiljku. Stidim se umesto nje. Ne mogu da odvojim pogled od belog uvira njene kose. Na njenoj glavi cveta golet. To je napušteno gnezdo. Nije ni nalik milom cvetu na dečjoj glavi u koji babe ljube unuke suvim ustima punim nade.

Beznadno mesto ide ispred nas kao predskazanje. I mi ga sledimo.

MRTAV DRAGI

Volim što sam mrtav, kaže.

Posmatraš njegovo telo na krevetu, dugačko kao mrtvački kovčeg. Kada bi ustalo, postalo bi uzvičnik koji luta kroz tvoj život i zastaje na neočekivanim mestima. Ali ono ne ustaje. Ono je reljef koji se meškolji. Pred očima ti se smenjuju brežuljci ramenih čašica i uvale ključnih kostiju, ruke ukrštene na grudima, u položaju tako blizu posmrtnom... Oblast oko njegovih očiju zahvata senka – ne vidiš da li su otvorene. Ako bi mu sada prišla, nagla se nad njim i poljubila ga, da li bi se od toga probudio? Ili bi zaspao još mrtvijim snom?

Za neki minut uključiče se alarm koji ga budi. Ustaće i protegnuti se, pinećeš mu košulju. Njegove ruke će kliznuti u rukave, grudi će nestati ispod belog pokrova. Lice probuđenog dragog biće zatvoreno kao vrata na kući. On uskoro odlazi – na posao koji je smislio sebi petsto kilometara daleko od tebe.

* * *

Odlazi ponedeljkom, u svitanje, vraća se petkom, u sumrak. Biće odsutan ravno pet dana. Tačno toliko ti je potrebno da napraviš Šećerka.

Šećerko je tvoja omiljena bajka – priča o princezi koja sebi pravi dragog od šećera. Dodaje mu bademe i mrvice, suve smokve i urme. Ili ih ti dodaješ? Zatim se princeza danima moli da njen dragi oživi. I najzad, on progovara, ali avaj! Šećerko je napravljen da bude najlepší na svetu, a tako lepog i tako živog poželega ga je i daleka kraljica, i poslala zlatnu galiju sa zlatnim veslima da ga ugrabi. Nesrećna princeza daje da joj se naprave tri para gvozdениh cipela i kreće preko sedam gora, da pronade Šećerka. Mesečeva majka, i Sunčeva majka, i majka svih zvezda pomažu joj – daruju je čudesnim bademom i orahom i lešnikom, i pokazuju joj put. Sledi deo bajke koji ne voliš. Kao devojčica uglavnom si se trudila da zaspíš pre nego što priča stigne dotle: princeza će zatražiti da je smeste kod gusaka. Iz skrcanog badema izvadiće zlatnu preslicu i vreteno. Grabežljiva kraljica će odmah poželeti zlatnu preslicu i vreteno, princeza će ih dati u zamenu za jednu noć sa Šećerkom, ali Šećerko će dobiti napitak od kojeg će se uspavati...

Dragi, probudi se, reći će princeza.

To sam ja, ona što je usitnila bademe i smokve i urme i mrvice, da bih te napravila.

Poderala sam tri para gvozdениh cipela da bih te pronašla.

Dragi, kako me ne čuješ?

Ti imaš želju da uvučeš obe ruke u tu bajku, uhvatiš Šećerka za ramena i dobro ga prodrmaš. Znaš da će iz trećeg pokušaja Šećerkova tvoriteljka uspeti. Ali ne bi smeo da postoji napitak koji može da ga savlada. Morao bi i mrtav da se probudi.

I evo te sad, godinama kasnije, u bajci u kojoj je sve ispreturano. Ne želiš da saznaš da to što živiš nije priča o Šećerku, nego o Pinokiju.

* * *

On odlazi, dakle, ponedjeljkom, u svitanje.

Zatvaraš vrata, zaključavaš za njim tiho, da ne čuje okretaj ključa u bravi. Ležeš u krevet, širom otvorenih očiju. Prebiraš po njegovom odsustvu.

Ko je to otišao?

Ko?

Otišao je Pinokio.

Već sutradan, prazninu nastanjuje čežnja. Vučeš po kući noge u gvozdanim cipelama, prikupljaš bademe i mrvice, gnječiš smesu. Od toplote tvojih ruku ona postaje meka i sve se lakše oblikuje. Praviš sebi Šećerka, ne od onoga što on jeste, nego od onoga što bi mogao da bude. Praviš ga od onoga što nikada neće biti, zato je tako lep.

Oblikuješ ga i moliš se bogu ljubavi da ga oživi. Moraš da ga prizoveš zatrpanog ispod tolikih naslaga. Šapućeš smesi ljubavi: dođi, želim da budem drvo koje raste iz tebe...

I najzad dolazi, u petak, u sumrak. Ali nikad onaj on koga si čekala.

* * *

Jednog dana opraeš ga u kadi, kao plastičnu baštensku stolicu.

Grudi, na koje si se jednom davno naslanjala s poverenjem, ruke koje su te prelamale i presavijale, noge sa kojima si se preplitala – preko svega ćeš preći nakvašenom krpom, podjednako temeljno i ravnodušno. Obilazićeš oko njega tušem. Biće obrisani peškirom, namazan kremom i odložen tamo gde najmanje smeta – među stvari koje čuvaš iz sentimentalnih razloga.

Volim što sam mrtav, reći će on.

Biće položen u kovčeg.

Divni drveni lutak, tvoja dragocena uspomena, omiljeni inventar tvog života.